

Informácia o priebehu a výsledkoch návštevy delegácie Slovenskej republiky vedenej predsedom vlády SR Petrom Pellegrinim v Izraeli v dňoch 18. - 19. februára 2019

Ťažiskom návštevy predsedu vlády SR Petra Pellegriniho s delegáciou v Izraeli, vzhľadom na odloženie samitu V4 s Izraelom, bolo bilaterálne rokovanie s izraelským premiérom Benjamínom Netanjahuom. Po rokovaní mali obaja premiéri spoločné tlačové vyhlásenie. V rámci návštevy sa uskutočnil neformálny obed zúčastnených premiérov Slovenska, Českej republiky, Maďarska a Izraela.

Na okraj návštevy sa konal krst knihy autorov P. Demeša a K. Novákovej – „Prvých 25 rokov diplomatických vzťahov medzi SR a Izraelom“.

Bilaterálne rokovania predsedov vlád SR a Izraela

V úvode bilaterálneho stretnutia izraelský premiér B. Netanyahu skonštatoval, že vzniknuté nedorozumenie medzi Poľskom a Izraelom, ktoré viedlo k zrušeniu návštevy a účasti poľského premiéra na plánovanom samite V4 s Izraelom je nepríjemnou zhodou okolností. Verí, že vzťahy s Poľskom sa čoskoro urovnajú, nakoľko Izrael považuje naďalej Poľsko za dôležitého partnera.

Rokovanie premiérov SR a Izraela, P. Pellegriniho a B. Netanjahua bolo venované hlavne bilaterálnym vzťahom. V diskusii premiéri:

- ocenili dosiahnutú úroveň vzájomných vzťahov a vyjadrili sa v prospech pokračovania ekonomickej a obchodnej spolupráce vrátane adresovania bezpečnostných výziev, hlavne terorizmu;
- pozitívne zhodnotili spoluprácu v oblasti inovácií a podporili jej zvýšenie. Premiér SR informoval, že v najbližšom období SR posilní svoj ZÚ SR v Tel Avive o nového diplomata, ktorý sa bude venovať podpore spolupráce v inováciách;
- premiér SR informoval o plánovanom otvorení Slovenského kultúrneho a informačného centra v Jeruzaleme (SKIC). SKIC nebude mať diplomatický štatút a bude podporovať informovanosť o SR, vzájomne kultúrne styky a spoluprácu v inováciách medzi SR a Izraelom. Izraelský premiér ocenil prípravy na otvorenie SKIC v Jeruzaleme;
- podporili zvýšenie turistickej výmeny, cestovanie mladých ľudí, vrátane možnosti získania krátkodobých pracovných skúsenosti. B. Netanyahu v tomto prisľúbil urýchliť schválenie bilaterálnej dohody „*Work and Holiday*“, ktorá by umožnila slovenským občanom počas návštevy krátkodobo pracovať v Izraeli;
- izraelský premiér prijal pozvanie a potvrdil záujem navštíviť SR spolu s podnikateľskou delegáciou. Návšteva by sa mohla uskutočniť v rámci pamätného dňa Holokaustu v SR (9.9.2019), ale bude podmienená výsledkami parlamentných volieb v Izraeli;
- v medzinárodných témach izraelský premiér zopakoval kritickú rétoriku k činnosti Rady pre ľudské práva OSN hlavne k možnému zverejneniu zoznamu firiem pôsobiacich na palestínskych teritóriách Západného brehu.

V inováciách a nových technológiách premiér SR zdôraznil, prioritné zameranie SR na túto oblasť, nakoľko SR chce zostať lídrom v automobilovom priemysle a inováciami a novými technológiami získa pridanú hodnotu. Obaja premiéri sa zhodli na existencii potenciálu, ktorý ponúka prepojenie slovenského automobilového priemyslu s izraelskými technológiami. Premiér P. Pellegrini pripomenul svoju predošlú návštevu izraelskej firmy Mobileye (autonómne vozidlá) ako aj slovenský projekt lietajúceho auta. Partneri diskutovali aj o technologickej revolúcii a z nej vyplývajúcich možnostiach zlepšenia dopravy a mobility. Zdôraznili tiež potrebu zamerať sa na kvalitnú výchovu mladej generácie.

V oblasti informačných služieb, bezpečnosti a boja proti terorizmu B. Netanyahu pozitívne ocenil bilaterálnu spoluprácu so SR. Zdôraznil, že Izrael pomáha predchádzať desiatkam teroristických útokov aj iných krajinách sveta.

Izraelský premiér informoval o stave izraelskej ekonomiky a deregulačných opatreniach, ktoré pomohli naštartovať jej rast. Úspech izraelskej ekonomiky v posledných dekádach je postavený okrem deregulácie aj na znižovaní daní a zvyšovaní spotreby. Zdôraznil, že Izrael je „technologická základňa - Base of Technology“ a jeho ekonomika sa orientuje aj na štrukturálne kapitálové (rizikové) fondy (Venture Capital Structure“) na podporu start-up-ov a malých firiem ako možnosti pre získania financovania od zahraničných investorov. Izrael dlhodobo a intenzívne pracuje s mladou generáciou. Dopyt po vzdelaných ľuďoch je v Izraeli veľký a momentálne už nedokáže pokrývať požiadavky zahraničných spoločností v krajine. Informoval, že druhý najväčší investor do high-tech sektora v Izraeli je Čína. Izraelské inovačné firmy majú záujem nielen o USA a Čínu, ale aj o Európu. V posledných rokoch sa presúvajú napríklad na Cyprus a na Ukrajinu. Je predpoklad, že by medzi týmito krajinami mohlo byť aj Slovensko. Ako najväčšiu bariéru spolupráce medzi SR a Izraelom uviedol chýbajúce priame letecké spojenie.

B. Netanyahu požiadal SR o podporu zabrániť snahám v Rade pre ľudské práva OSN zverejniť databázu firiem obchodujúcich so židovskými osadami na palestínskych teritóriách na Západnom brehu. Podľa izraelskej strany ide o bezprecedentnú a diskriminačnú iniciatívu voči Izraelu a obchodným aktivitám súkromnému sektora.

Na záver bilaterálneho stretnutia odovzdal P. Pellegrini izraelskému partnerovi knihu „Prvých 25 rokov diplomatických vzťahov medzi Slovenskom a Izraelom“.

Na spoločnom obede, ktorého sa zúčastnili predsedovia vlád SR, ČR, MR a Izraela boli prediskutované otázky aktuálneho regionálneho vývoja na Blízkom východe ako aj záležitosti globálneho charakteru. V diskusii venovali priestor aj problematike zverejnenia databázy firiem obchodujúcich/podnikajúcich na okupovaných palestínskych územiach, negatívnym iránskym aktivitám v regióne, iránskej jadrovej dohode (JCPOA), nevyváženému spravodajstvu o izraelsko-palestínskom konflikte a tiež spolupráci v oblasti inovácií.

Na okraj návštevy sa uskutočnil krst knihy P. Demeša a K. Novákovej: „Prvých 25 rokov diplomatických vzťahov medzi SR a Izraelom“. Štátny tajomník MZVEZ SR František Ružička ocenil dosiahnutú úroveň vzťahov medzi Izraelom a SR a konkrétne projekty, ktoré táto spolupráca vygenerovala. Na podujatí sa zúčastnilo približne 60 izraelských osobností, ktoré sa na slovensko-izraelskej spolupráci dlhodobo podieľajú.

Návšteva sa tešila veľkému záujmu izraelských médií. Izraelskému spravodajstvu dominovalo napätie medzi Poľskom a Izraelom, ktorého priamym dôsledkom bolo zrušenie návštevy predsedu vlády Poľskej republiky a s tým spojené aj odloženie samitu V4-Izrael. V kontexte bilaterálnej návštevy predsedu vlády SR dominovali aj mediálne informácie o pripravovanom otvorení Slovenského kultúrneho a informačného centra v Jeruzaleme.

Záver:

Návšteva predsedu vlády SR P. Pellegriniho v Izraeli bola výrazným impulzom pre pokračovanie dialógu SR s Izraelom na vysokej politickej úrovni a potvrdila záujem oboch strán na pokračovanie a zintenzívnenie bilaterálnej spolupráce v oblasti inovácií, vedy, výskumu i v turistike.

1. SR otvorí pre zvýšenie informovanosti o SR a podpory kultúrnej výmeny a inovačnej spolupráce Slovenské kultúrne a informačné centrum v Jeruzaleme.

2. SR posilní diplomatickú prítomnosť na vyslaním inovačného diplomata na Veľvyslanectvo SR v Tel Avive.

3. MZVEZ SR bude v spolupráci s príslušnými rezortmi a inštitúciami v SR konať smerom k realizácii oficiálnej návštevy predsedu vlády Izraela v SR spoločne s izraelskou podnikateľskou misiou v druhom polroku 2019. Zároveň bude podporovať uskutočnenie odloženého samitu krajín V4 a Izraela v novom termíne.

4. S cieľom zvýšenia priamych kontaktov medzi podnikateľmi, investormi a občanmi oboch krajín je vhodné zvážiť možnosti obnovenia priameho leteckého spojenia medzi SR a Izraelom.